

Тема 1. Державна мова – мова професійного спілкування

Відповіді на завдання

Виконав: Щедровський Іван Андрійович. КНТ-113сп

Завдання 3. Поставте наголос у словах. Які слова мають подвійний наголос, а в яких наголос виконує смислорозрізнявальну функцію?

Алкоголь, диспансер, кропива, статуя, алфавіт, дихання, кулінарія, разом, апостроф, документ, кухонний, рукопис, атлас, дошка, лупа, терен, байдуже, дочка, мабуть, типовий, бесіда, дрова, малий, тісний, верба, живопис, новий, товстий, веретено, завдання, одинадцять, український, вершковий, загадка, ознака, усмішка, ветеринарія, зачіска, олень, фарфор, вільха, зерно, опріч, хаос, вісімдесят, зимівник, орган, цемент, вітчм, збірний, отаман, центнер, вигода, ім'я, циган, вимова, індустрія, партер, чотирнадцять, генеза, ірис, петля, шабаш, генезис, каталог, помилка, шофер, глядач, квартал, позаторік, граблі, позначка, Марко, громадський, коклюш, поміщик, Ньютон, гуляш, колесо, приятель, Оксфорд, гуртожиток, колія, псевдонім, демократія, колос, розсильний, Левко, дефіс, косий, дипломатія, коромисло, старий, середина.

Відповідь:

Наголоси виділенні

Алкого́ль, діспе́нсєр, кропи́ва, ста́туя, алфа́віт, диха́ння, куліна́рія, разом, апо́строф, докуме́нт, кухи́нний, рукопи́с, атла́с, до́шка, лу́па, тере́н, байду́же, до́чка, мабу́ть, типове́ий, бесіда́, дрова́, ма́лий, ті́сний, ве́рба, живопи́с, но́вий, товсти́й, верете́но, завданн́я, одина́дцять, украї́нський, вершко́вий, зага́дка, озна́ка, усмі́шка, ветерина́рія, зачіска́, о́лень, фарфо́р, ві́льха, зерно́, опрі́ч, хао́с, ві́сімдесять, зимівни́к, орга́н, цемент, вітчи́м, збі́рний, ота́ман, центне́р, виго́да, і́м'я, цига́н, вимове́а, індустрі́я, партер, чотирнадцять, генеза́, і́рис, петля́, шабаш, генези́с, ката́лог, поми́лка, шо́фер, гляда́ч, кварта́л, позато́річ, грабл́і, позна́чка, Марко́, грома́дський, коклю́ш, помі́щик, Нью́тон, гуля́ш, колесо́, прияте́ль, О́ксфорд, гуртожито́к, колі́я, псевдоні́м, демо́кратія́, колос́, розсильний, Левко́, дефі́с, коси́й, диплома́ція, коромі́сло, стари́й, середі́на.

До слів з смислорозрізнявальним наголосом належать:

- діспе́нсєр (медичне заклад) - діспе́нсєр (прилад для змащування)
- диха́ння (процес) - ди́хання (віддих)
- куліна́рія (кулінарія) - куліна́рія (кулінарна книга)
- бесіда́ (розмова) - бесіда́ (складова частина мови)
- зага́дка (загадка) - зага́дка (загадливий)
- зачіска́ (стиль укладання волосся) - зачі́ска (зачісувати волосся)
- виго́да (вигода) - ви́года (виграш)
- і́м'я (ім'я) - і́м'я (іменувати)

Виконав: Щедровський Іван КНТ-113сп

вимовá (вимова) - вíмова (вимога)
 катáлог (каталог) - катáлог (катастрофа)
 помíлка (помилка) - помíлка (помилування)
 шóфер (шофёр) - шóфер (шоферка)
 позатóріч (поза торік) - позатóріч (позаторік)
 громадський (громадський) - громадський (громадський діяч)
 кокліюш (коклюш) - кокліюш (коклюшник)
 поміщик (поміщик) - поміщик (поміщиця)
 гуляш (страва) - гуляш (гуляти)
 колесó (обід) - колéсо (рух)
 приýтель (друг) - приýтель (приятелька)
 Оксфорд (місто в Англії) - Оксфорд (оксфордський)
 гуртожитóк (будівля для проживання студентів)
 - гуртожитóк (гуртожитний)
 колія (залізнична колія) - колія́ (залежність)
 псевдо́нім (вигадане ім'я) - псевдоні́м (підробний)
 демо́кратія́ (форма правління) - демо́кратія́ (демократичний)
 колóс (рослина) - колóс (кількість)
 розсі́льний (людина, яка розносить листи) - розсильні́й (розсіюючий)
 левко́ (ім'я) - левко́ (біла квітка)
 дефі́с (графічний знак) - дефі́с (відступ)
 косий (який має нахил) - косий́ (який непрямо стосується чогось)
 диплома́ція (мистецтво ведення переговорів)
 - диплома́ція (дипломатичний)
 коромі́сло (дерев'яний стержень) - коромисло́ (нахил, похилення)
 старі́й (який прожили багато років) - старий (який має тривалу історію)
 середі́на (частина чогось, розташована між двома кінцями)
 - середі́на (середина чогось)

Завдання 4. Знайдіть лексичні помилки і запропонуйте правильний варіант.

Багаточисельний натовп, біля двох тисяч гривень, буду через пару хвилин, вдіти нитку в голку, виключно гарний настрій, вимушена міра, відкрив двері до кімнати, відкрийте очі, відкрита людина, вільна вакансія, він займається в школі (інституті), вірна відповідь, відчуття обов'язку, вкладиш трудової книжки, трати на будівництво, день відчинених дверей, довгочекана мить, другим разом, жилий масив, життєві незгоди, завдяки запізненню одержав зауваження, загубити сили, закрив за собою двері (хвіртку, кімнату), залізна дорога, затіяти спір, затягувати роботу, здати іспити, знаходиться на роботі, іде до обличчя, кинулось в око, книжна торгівля, крупномасштабний, крупнопанельний, лічити хворобу, лісні квіти, малочисельні народи, між тим, мова йдеться про щось, на порядку денному одне запитання, наші взаємовідношення, не дивлячись на дощ, нічого не поробиш, один та два рівняється трьом, охота на відьом, переверніть сторінку, переписуватися з ким,

поговорити по душах, по мірі того, як, повістка дня, підписка на газети, погрозити пальцем, поступило в продаж, при всіх обставинах, прийомна ректора, прийняти участь у чому, прийшли всі без виключення, продовження буде, протирічні чутки, роздався телефонний дзвінок, розкрийте книжку на сторінці шостій, смачний кофе, співставити факти, справа рухається повільно, ставити акцент на чомусь, творче лице, у мутній воді.

Відповідь:

- багаточисельний натовп - численний натовп.
- біля двох тисяч гривень - близько двох тисяч гривень.
- буду через пару хвилин - буду через кілька хвилин.
- вдіти нитку в голку - ввести нитку в голку.
- виключно гарний настрій - особливо гарний настрій.
- вимушена міра - необхідна міра.
- відкрив двері до кімнати - відчинив двері в кімнату.
- вільна вакансія - вакансія.
- він займається в школі (інституті) - він навчається в школі (інституті).
- вірна відповідь - правильна відповідь.
- відчуття обов'язку - почуття обов'язку.
- вкладиш трудової книжки – вкладиш до трудової книжки.
- трати на будівництво - витрати на будівництво.
- день відчинених дверей - день відкритих дверей.
- довгочекана мить – довго очікувана мить.
- другим разом – іншим разом.
- житловий масив - житловий район.
- життєві незгоди - життєві труднощі.
- завдяки запізненню одержав зауваження - через запізнення отримав зауваження.
- загубити сили - втратити сили.
- закрив за собою двері (хвіртку, кімнату) - закрив за собою двері (хвіртку, вікно).
- залізна дорога - залізнична дорога.
- затіяти спір - розпочати спір.
- затягувати роботу - зволікати з роботою.
- здати іспити - здати іспит.
- знаходиться на роботі - працює.
- іде до обличчя - підходить до обличчя.
- кинулось в око - потрапило в око.
- книжна торгівля - торгівля книгами.
- крупномасштабний - великомасштабний.
- крупнопанельний - панельний.
- лікити хворобу - лікувати хворобу.

- малочисельні народи - малочисленні народи.
- мова йдеться про щось - мова йде про щось.
- на порядку денному одне запитання - на порядку денному одне питання.
- наші взаємовідношення - наші стосунки.
- не дивлячись на дощ - незважаючи на дощ.
- нічого не поробиш - нічого не вдієш.
- один та два рівняється трьом - один плюс два дорівнює трьом
- охота на відьом - переслідування відьом.
- переверніть сторінку - перегорніть сторінку.
- переписуватися з ким - писатися з ким.
- поговорити по душах - поговорити відверто.
- підписка на газети - оформлення підписки на газети.
- погрозити пальцем - погрозити пальцем.
- поступило в продаж - поступило в продаж.
- при всіх обставинах - за будь-яких обставин.
- приймальня ректора - кабінет ректора.
- прийняти участь у чому - взяти участь у чому.
- прийшли всі без виключення - прийшли всі без винятку.
- продовження буде - продовження буде.
- протирічні чутки - суперечливі чутки.
- роздася телефонний дзвінок - прозвучав телефонний дзвінок.
- розкрийте книжку на сторінці шостій - розгорніть книжку на сторінці шостій.
- смачний кофе - смачна кава.
- справа рухається повільно - справа рухається повільно.
- ставити акцент на чомусь - підкреслювати щось.

Завдання 6. Запишіть словосполучення, розкривши дужки. Виберіть правильну форму керованого іменника.

Дякувати (батьки), наслідувати (учитель), навчати (українська мова), вибачити (товариш), говорити (рідна мова), сповнений (гордість), повідомити (він), насміхатися (над, з) (вона).

Відповідь:

- Дякувати (батьки) - дякувати батькам
- Наслідувати (учитель) - наслідувати вчителя
- Навчати (українська мова) - навчати українській мові
- Вибачити (товариш) - вибачити товаришу
- Говорити (рідна мова) - говорити рідною мовою
- Сповнений (гордість) - сповнений гордості
- Повідомити (він) - повідомити йому
- Насміхатися (над, з) (вона) - насміхатися з неї

Завдання 7. Поставте іменники в родовому відмінку однини: документ, договір, наказ, декан, лист, план, протокол, список, стіл, Степан, гай, палац, вокзал, град, листопад, вівторок, сад, роман, комп'ютер, університет, Кавказ, Київ, дощ, Париж, метр, деканат, верстат, рік, хліб, відмінок, мінімум, вираз, інвентар, мороз, Сибір, штаб, голос, апарат, пункт, факт, формуляр, об'єкт, варіант, принцип, проект.

Відповідь:

- документ – документа
- договір – договору
- наказ - наказу декан – декана
- лист – листа
- план – плану
- протокол – протоколу
- список – списку
- стіл – столу
- Степан – Степана
- гай – гаю
- палац – палацу
- вокзал – вокзалу
- град – града
- листопад – листопаду
- вівторок – вівторка
- сад – саду
- роман – роману
- комп'ютер - комп'ютера
- університет – університету
- Кавказ – Кавказу
- Київ – Києва
- дощ – дощу
- Париж – Парижа
- метр – метра
- деканат – деканату
- верстат – верстата
- рік – року
- хліб – хліба
- відмінок – відмінка
- мінімум – мінімуму
- вираз – виразу
- інвентар – інвентару
- мороз – морозу

- Сибір – Сибіру
- штаб – штабу
- голос – голосу
- апарат – апарату
- пункт – пункту
- факт – факту
- формуляр – формуляру
- об'єкт - об'єкту
- варіант – варіанту
- принцип – принципу
- проект - проекту

Завдання 8. Подані словосполучення поставте в давальному відмінку однини, поясніть закінчення.

Ректор Беліков Сергій Борисович, директор Шульга Іван Петрович, керівник Ільїн Михайло Гнатович, інженер Кузьменко Хома Лукич, бригадир Рощин Роман Федорович.

Відповідь:

- Ректору Белікову Сергію Борисовичу - Закінчення в давальному відмінку для чоловічих іменників -у.
- Директору Шульзі Івану Петровичу - Закінчення в давальному відмінку для чоловічих іменників -у.
- Керівникові Ільїну Михайлу Гнатовичу - Закінчення в давальному відмінку для чоловічих іменників -ові.
- Інженерові Кузьменку Хомі Лукичу - Закінчення в давальному відмінку для чоловічих іменників -ові.
- Бригадирові Рощину Роману Федоровичу - Закінчення в давальному відмінку для чоловічих іменників -ові.

Завдання 9. Розкрийте дужки, запишіть числа словами; обґрунтуйте зв'язок числівників з іменниками.

Відвантажили 463 (мішок); закупили 3 (тонна); здали 1,5 (мільйон карбованець); замовили 20 (двері); їхали 9,5 (година); продали 14 (будинок); 44 (метр); 2 (тиждень); записалося 1000 (громадянин); засіяли 2 2/3 (гектар); 6 (акція); 19 (замовлення).

Відповідь:

Відвантажили чотириста шістьдесят три мішки; закупили три тонни; здали один з половиною мільйон карбованців; замовили двадцять дверей; їхали дев'ять з половиною годин; продали чотирнадцять будинків; сорок чотири метри; два

тижні; записалося тисяча громадян; засіяли два цілих дві третіх гектари; шість акцій; дев'ятнадцять замовлень.

Завдання 10. Поставте числівники 724, 392, 267, 987, 543 у родовому, давальному та орудному відмінках.

Відповідь:

Родовий відмінок:

724 - семисот двадцяти чотирьох

392 - трьохсот дев'яносто двох

267 - двохсот шістдесяти семи

987 - дев'ятиста вісімдесяти семи

543 - п'ятисот сорока трьох

Давальний відмінок:

724 - семистам двадцяти чотирьох

392 - трьом стам дев'яносто двом

267 - двом стам шістдесяти семи

987 - дев'ятистам вісімдесяти семи

543 - п'ятистам сорока трьом

Орудний відмінок:

724 - семиста двадцять чотирьох

392 - трьома стами дев'яносто двома

267 - двома стами шістдесятьма семи

987 - дев'ятьма стами вісімдесятьма семи

543 - п'ятьма стами сорока трьома

Завдання 11. Перекладіть українською мовою.

Гулять по городу, резьба по дереву, ударить по мячу, дежурный по школе, товарищ по оружию, по возможности, видно по глазам, идти по берегу, украинец по происхождению, огромный по своим масштабам, старший по возрасту, по почте, по временам, по целым дням, по обеим сторонам, пособие по литературе, экзамен по физике, знать по газетам, по моей вине, по собственной воле, по принуждению, по той причине, по случаю, плыть по течению, добрый по натуре, медик по образованию, каждому по его труду, по моим сведениям, по образцу, по последней моде, по поручению, по свидетельству, по собственному желанию, скучать по родине, называть по имени, по виду, по его зову, по заказу, по просьбе, по требованию, отпуск по болезни, по недоразумению, по ошибке, по направлению к лесу, по выходным дням, по понедельникам, по делу, коса по пояс, по воскресенью включительно, с 1991 по 1999 год, прийти по вкусу, по получении, по возвращении, смотря по погоде, комиссия по составлению резолюции, мероприятия по..., по обыкновению.

Відповідь:

Прогулюватися по місту, вирізблювання по дереву, вдарити по м'ячу, дежурний в школі, товариш зі зброєю, за можливістю, видно по очах, йти по березі, українець за походженням, величезний за своїми масштабами, старший за віком, поштою, за часами, протягом цілих днів, по обох боках, допомога з літератури, іспит з фізики, знати з газет, за моєю провини, за власним бажанням, за примусом, з тієї причини, за нагодою, плисти за течією, добрий за природою, лікар за освітою, кожному за його працею, за моїми відомостями, за зразком, за останньою модою, за дорученням, за свідоцтвом, за власним бажанням, сумувати за батьківщиною, називати за ім'ям, за видом, за його кликом, за замовленням, за проханням, за вимогою, відпустка за хворобою, за непорозумінням, випадкова помилка, за напрямком до лісу, у вихідні дні, у понеділок, за справою, коса за пояс, включно з неділею, з 1991 по 1999 рік, сподобатися за смаком, після отримання, після повернення, залежно від погоди, комісія з складання резолюції, заходи з..., за звичаєм.

Завдання 12. Запишіть українською мовою словосполучення з дієприкметниками.

Исходящая документация, движущийся предмет, выпавший снег, проживающий по адресу, скоропортящиеся продукты, идущий рядом, используемый принцип, выполненный досрочно, обслуживающий персонал, подписавшийся под документом, следующий через станцию поезд, соответствующий требованиям.

Відповідь:

Вихідна документація, рухливий предмет, випавший сніг, проживаючий за адресою, швидкопсувні продукти, йдучий поруч, використаний принцип, виконаний досрочно, обслуговуючий персонал, підписавшийся під документом, наступний через станцію потяг, відповідний вимогам.